

Librēon

Programma van Toetsing en Afsluiting

Sint-Oelbertgymnasium

Klas 6 eindexamenjaar 2022-2023

Warandelaan 3, 4904 PA Oosterhout
Telefoon: +31 162 447474
www.oelbert.nl

Inhoud

Inleiding	4
Toevoegingen Hoofdstuk I-VI	5
Toevoegingen Hoofdstuk A - E	9
Bijlagen	15
Bijlage A: Algemene informatie	16
Eindexamen gymnasium	16
Het schoolexamen	16
Vaststellen en registreren van schoolexamenresultaten	19
Examendossier	19
Extra examenvakken	19
Het centraal examen	19
Uitslag	20
Bijlage B: Overzicht van het eindexamen per vak	21
Overzicht examenvakken	21
Jaaroverzicht van het programma van toetsing en afsluiting	22
Aardrijkskunde	23
Biologie	24
Duits	25
Economie	26
Engels	27
Frans	28
Filosofie	29
Geschiedenis	30
Griekse taal en cultuur	31
Kunst Beeldend	32
Latijnse taal en cultuur	33
Lichamelijke opvoeding	34
Natuurkunde	35
Nederlands	36
Profielwerkstuk	37
Scheikunde	38
Wiskunde A	39
Wiskunde B	40
Wiskunde C	41
Wiskunde D	42
Engels (vervroegd examen 2023 Doubleurs klas 5)	44

Engels (vervroegd examen 2023 Regulier klas 5)	45
Bijlage C: Toegestane hulpmiddelen	46

Inleiding

Dit Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) is opgesteld naast het examenreglement van Libréon en bevat aanvullende regels/informatie over de werkwijze bij de schoolexamens en centrale eindexamens op het Sint-Oelbertgymnasium. Daarnaast wordt er per vak aangegeven wanneer er een schoolexamen gepland staat, wat voor soort toets het is, wat de inhoud van de toets is, hoe zwaar de weging is, etc.

In dit PTA corresponderen de artikelen in hoofdstuk I t/m VI en hoofdstuk A t/m E met de artikelen uit het examenreglement van Libréon. Op deze manier is gemakkelijk terug te zoeken waarop een aanvulling van toepassing is. Sommige artikelen in dit PTA ontbreken omdat er geen aanvulling speciaal voor het Oelbert nodig is.

Op het Oelbert streven we ernaar om regels rondom schoolexamens zoveel mogelijk gelijk te laten lopen met de regels rondom de eindexamens. Dit om verwarring te voorkomen.

Het examenreglement van Libréon en het Eindexamenbesluit VO is voor belangstellenden online te raadplegen. Verdere informatie met betrekking tot examens is te vinden via examenblad.

In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de rector.

De medezeggenschapsraad van het Sint-Oelbertgymnasium heeft ingestemd met dit PTA, waarna het bevoegd gezag dit PTA heeft vastgesteld per 1 oktober 2022.

Oosterhout, september 2022

Dhr. A. van Ast MSc MEd

Rector

Toevoegingen Hoofdstuk I-VI

Artikel 1. Begripsbepalingen

I. Aanvullende begripsbepalingen

In aanvulling op de begripsbepalingen uit het examenreglement van Libréon wordt in dit PTA verstaan onder:

Handelingsdeel: een activiteit waarvan het belangrijk is dat de kandidaat ze met voldoende resultaat uitvoert;

Praktische opdracht: een korte opdracht die bedoeld is om vaardigheden te beoordelen;

De rector: de rector van het Sint-Oelbertgymnasium

II. Examencommissie

Het bevoegd gezag stelt een examencommissie in en draagt er mede door de samenstelling van de examencommissie voor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie wordt gewaarborgd.

- i. De examencommissie heeft ten minste de volgende taken en bevoegdheden: het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen; het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de schoolexaminering.
- ii. Indien een kandidaat bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een lid van de examencommissie is betrokken, neemt het betrokken lid geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.
- iii. De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op over haar bevindingen bij het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering en verstrekt dit verslag aan het bevoegd gezag.

De examencommissie bestaat uit:

- Mevr. M. van der Zee, tevens examensecretaris
- Mevr. M. Verhagen, tevens vervangend examensecretaris
- Dhr. A. Vermeulen

Artikel 2. Toelating tot het eindexamen

Kandidaten die het volledige schoolexamen hebben afgesloten, worden toegelaten tot het centraal examen.

De kandidaten worden geacht bereikbaar te zijn op het adres en telefoonnummer dat in de administratie van de school is opgenomen. Wijzigingen in adres en/of telefoonnummer dienen zo spoedig mogelijk aangepast te worden in Magister door de leerling of ouder/verzorger zelf.

De kandidaten worden geacht bereikbaar te zijn tot en met de datum van de diploma-uitreiking.

Artikel 3. Afnemen eindexamen

De rector kan zich ten aanzien van de werkzaamheden voor het eindexamen laten vervangen door een ander lid van de schoolleiding.

Artikel 8. Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten

I. Terugtrekken voor extra vakken

De kandidaat die ervoor gekozen heeft in meer vakken of niet verplichte delen van de examenstof examen af te leggen dan de voorgeschreven vakken die een eindexamen vormen, kan zich na 1 oktober voor bedoelde vakken alleen om zeer gewichtige redenen – te bepalen door de rector – van het examen terugtrekken. De kandidaat dient daartoe schriftelijk een met redenen omkleed verzoek in bij de rector, welk verzoek bij minderjarigheid van de kandidaat mede ondertekend dient te zijn door (één van) de ouders, voogden of verzorgers.

II. Terugtrekken voor het eindexamen

Indien de kandidaat zich na 1 oktober wil terugtrekken voor het eindexamen, deelt hij dit na overleg met de rector schriftelijk aan de rector mede, welk mededeling bij minderjarigheid van de kandidaat mede ondertekend dient te zijn door (één van) de ouder(s)/verzorger(s).

Artikel 40. Regels omtrent het centraal examen

I. Gang van zaken bij centraal examen

- i. De kandidaten dienen tien minuten voor de aanvang van de toets van het centraal examen aanwezig te zijn in het examenlokaal.
- ii. Mobiele telefoons, horloges (waaronder smartwatches) e.d. zijn niet toegestaan in het examenlokaal. Bij overtreding van deze bepaling treedt artikel 5 in werking.
- iii. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na aanvang van de toets van het centraal examen worden toegelaten. De kandidaat levert zijn werk in op het tijdstip waarop de toets van het centraal examen eindigt.
- iv. De kandidaat die meer dan een half uur na de aanvang van de toets van het centraal examen aankomt, mag niet meer deelnemen aan die toets.
Bij een geldige reden – dit ter beoordeling van de rector – wordt de kandidaat doorverwezen naar het tweede tijdvak.
Indien de reden niet geldig wordt verklaard, wordt de kandidaat de deelname of de verdere deelname aan één of meer toetsen van het centraal examen ontzegd, zoals bedoeld in artikel 5, lid 2.
- v. De kandidaat dient het examenwerk te maken op het door school te verstrekken examenpapier (dubbele vellen). Indien nodig wordt kladpapier (enkele vellen) eveneens door de school verstrekt.
- vi. De kandidaat schrijft op de daarvoor aangegeven plaatsen op het examenpapier en eventuele bijlage zijn naam en examenummer. Tevens nummert de kandidaat de dubbele vellen van zijn examenpapier.
- vii. De kandidaat maakt het werk met pen of balpen, tenzij de aard van het werk het gebruik van potlood wenselijk maakt, bijvoorbeeld tekeningen of grafieken. Het gebruik van correctievloeistof is niet toegestaan.

- viii. Gedurende het examen is het de kandidaten niet geoorloofd zonder toestemming van een toezichthouder het examenlokaal te verlaten. Niet dan in uiterste noodzaak wordt een gang naar het toilet toegestaan, en dit uitsluitend onder begeleiding van een toezichthouder.
- ix. Als de kandidaat met het examenwerk klaar is, maar niet eerder dan een half uur na aanvang van de toets, waarschuwt hij één van de toezichthouders door het opsteken van een vinger. De kandidaat vouwt alle dubbele vellen en de eventuele bijlage(n) in elkaar en levert het examenwerk bij de toezichthouder in. Het kladpapier wordt apart ingeleverd. De toezichthouder controleert of de naam en het examennummer van de kandidaat op het werk staan en of alle blaadjes (genummerd) in het dubbelvel gevouwen zitten, inclusief eventuele bijlagen. De kandidaat kan na toestemming van de toezichthouder het examenlokaal verlaten.
- x. De toezichthouder noteert op het proces-verbaal de vertrektijd van de kandidaat.
- xi. In het laatste kwartier voor het vastgestelde einde van de toets moet de kandidaat op zijn plaats wachten tot het einde van de toets.
- xii. Bij het einde van de toets wacht de kandidaat totdat één van de toezichthouders het examenwerk heeft opgehaald en toestemming geeft het examenlokaal te verlaten.
- xiii. De kandidaat die tijdens een toets onwel wordt, kan onder begeleiding van een toezichthouder het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de rector of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten.

Indien de kandidaat het werk na enige tijd hervat, kan de rector beslissen dat de gemiste tijd aan het einde van de toets wordt ingehaald. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, kan de rector beslissen dat het voor een deel gemaakte werk voor het vak ongeldig is en dat de kandidaat wordt verwezen naar het tweede tijdvak.
- xiv. Wanneer een kandidaat zich schuldig maakt aan een frauduleuze handeling/onregelmatigheid stelt de surveillant de betreffende kandidaat hier onmiddellijk van in kennis. De kandidaat wordt – als het enigszins mogelijk is- in staat gesteld om het werk af te maken. De kandidaat krijgt een nieuw antwoordblad. Op het oorspronkelijke blad wordt een melding van fraude aangetekend. Dit blad wordt vervolgens ingenomen. De surveillant maakt van het geconstateerde melding op het proces-verbaal en licht de examensecretaris in.

II. Protocol gebruik laptop als schrijfgerei

- i. De laptop en USB-stick liggen klaar op de bank van de leerling.
- ii. Er mag alléén gebruik gemaakt worden van de toegestane hulpmiddelen (dus geen digitaal woordenboek of internet).
- iii. De leerling maakt de toets en slaat het bestand op de USB stick op. De naam en het examennummer van de leerling moet bovenaan het werk staan.
- iv. De leerling meldt bij de surveillant dat hij/zij klaar is met het werk.
- v. De leerling geeft de stick aan de surveillant en blijft op zijn plaats zitten.
- vi. De surveillant gaat een print van het werk maken.
- vii. De surveillant gaat met de stick en print terug naar de examenzaal en laat de leerling op de print een handtekening zetten.
- viii. De surveillant zet zelf ook zijn handtekening op de print.
- ix. De leerling mag de examenzaal pas verlaten als de handtekeningen zijn gezet.

- x. Het geprinte werk is het examenwerk, het digitale bestand wordt na de zitting gewist door de surveillant.

Artikel 52. Diploma en cijferlijst

Diploma-uitreiking

De diploma's worden uitgereikt op een door de rector vast te stellen datum en tijdstip. De kandidaat dient de gegevens op het diploma nauwkeurig door te lezen en het daarna te ondertekenen.

Toevoegingen Hoofdstuk A - E

Artikel A.1 Schoolexamen

I. Organisatie en gang van zaken bij (schriftelijke en mondelinge) toetsen

Planning van toetsen

- i. De toetsen van het schoolexamen vinden plaats in de toetsweken, verspreid over het vierde, vijfde en zesde leerjaar. De dagen en tijdstippen waarop de toetsen van het schoolexamen worden gehouden, worden vastgesteld door de rector.
- ii. In overleg met de rector kunnen bepaalde toetsen van het schoolexamen buiten de toetsweken plaatsvinden. De dagen en tijdstippen waarop de toetsen van het schoolexamen buiten de toetsweken plaatsvinden, worden vastgesteld door de examinerator in overleg met de rector.
- iii. De perioden waarin inhaaltoetsen van het schoolexamen plaatsvinden, worden door de rector vastgesteld.
- iv. De perioden waarin herkansingstoetsen van het schoolexamen plaatsvinden, worden door de rector vastgesteld.
- v. Het rooster van de toetsen van het schoolexamen in toetsweken wordt ten minste zeven dagen voor de aanvang bekend gemaakt. Het rooster van de inhaal- en herkansingstoetsen van het schoolexamen wordt tenminste één dag voor aanvang bekend gemaakt.
- vi. De lokalen waar de toetsen van het schoolexamen worden gehouden, worden vastgesteld door de rector. Daarvan wordt melding gemaakt in het rooster bedoeld in het vorige lid.

Organisatie van toetsen

- i. Per vak beslaan alle toetsen tezamen de gehele stof waarover het schoolexamen zicht uitstrekt, eventueel behoudens de stof van de praktische opdracht.
- ii. Tijdsduur en weging van de toetsen van het schoolexamen, de wijze van toetsing, de verdeling van de examenstof over de toetsen en de beoordelingsnormen worden gezamenlijk vastgesteld door de examineratoren van de betreffende sectie.
- iii. De toetsen van het schoolexamen zijn niet openbaar.
- iv. Mobiele telefoons, horloges (waaronder smartwatches) e.d. zijn niet toegestaan in het examenlokaal. Bij overtreding van deze bepaling treedt artikel 5 in werking.

Toezicht bij schriftelijke toetsen

- i. De rector draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij de toetsen van het schoolexamen wordt uitgeoefend.
- ii. De toezichthouders gaan na of alle kandidaten, vermeld op de kandidatenlijst, aanwezig zijn, en noteren op deze lijst de afwezige kandidaten. Zij leveren de kandidatenlijst in bij de rector samen met het gemaakte examenwerk.

Gang van zaken bij schriftelijke toetsen (en voor zover van toepassing bij mondelinge toetsen)

- i. De kandidaten dienen tien minuten voor de aanvang van een toets aanwezig te zijn in het examenlokaal.
- ii. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten, met uitzondering van kijk- en luistertoetsen. De kandidaat levert zijn werk in op het tijdstip waarop de toets eindigt. Voor elke kandidaat die niet wordt toegelaten treedt artikel 5 in werking.

- iii. De kandidaat die meer dan een half uur na de aanvang van de toets aankomt, mag niet meer deelnemen aan die toets.
Bij een geldige reden – dit ter beoordeling van de rector – wordt de kandidaat in de gelegenheid gesteld de toets in te halen.
Indien de reden niet geldig wordt verklaard, neemt de rector maatregelen zoals bedoeld in artikel 5, lid 2.
- iv. De kandidaat dient het examenwerk te maken op het door school te verstrekken examenpapier (dubbele vellen). Indien nodig wordt kladpapier (enkele vellen) eveneens door de school verstrekt.
- v. De kandidaat schrijft op de daarvoor aangegeven plaatsen op het examenpapier en eventuele bijlage zijn naam. Tevens nummert de kandidaat de dubbele vellen van zijn examenpapier.
- vi. De kandidaat maakt het werk met pen of balpen, tenzij de aard van het werk het gebruik van potlood wenselijk maakt, bijvoorbeeld tekeningen en grafieken. Het gebruik van correctievloeistof is niet toegestaan.
- vii. Gedurende het examen is het de kandidaten niet geoorloofd zonder toestemming van een toezichthouder het examenlokaal te verlaten. Niet dan in uiterste noodzaak wordt een gang naar het toilet toegestaan, en dit uitsluitend onder begeleiding van een toezichthouder.
- viii. Als de kandidaat met het examenwerk klaar is, maar niet eerder dan een half uur na aanvang van de toets, waarschuwt hij één van de toezichthouders door het opsteken van een vinger. De kandidaat vouwt alle dubbele vellen en de eventuele bijlage(n) in elkaar en levert het examenwerk bij de toezichthouder in. Het kladpapier wordt apart ingeleverd. De toezichthouder controleert of de naam en het examennummer van de kandidaat op het werk staan en of alle blaadjes (genummerd) in het dubbelvel gevouwen zitten, inclusief eventuele bijlagen. De kandidaat kan na toestemming van de toezichthouder het examenlokaal verlaten.
- ix. De toezichthouder noteert op het proces-verbaal de vertrektijd van de kandidaat.
- x. In het laatste kwartier voor het vastgestelde einde van de toets moet de kandidaat op zijn plaats wachten tot het einde van de toets.
- xi. Bij het einde van de toets wacht de kandidaat totdat één van de toezichthouders het examenwerk heeft opgehaald en toestemming geeft het examenlokaal te verlaten.
- xii. De kandidaat die tijdens een toets onwel wordt, kan onder begeleiding van een toezichthouder het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de rector of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten.
Indien de kandidaat het werk na enige tijd hervat, kan de rector beslissen dat de gemiste tijd aan het einde van de toets wordt ingehaald. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, kan de rector beslissen dat het voor een deel gemaakte werk voor het vak ongeldig is en dat de kandidaat wordt verwezen naar het inhaalmoment.
- xiii. Wanneer een kandidaat zich schuldig maakt aan een frauduleuze handeling/onregelmatigheid stelt de surveillant de betreffende kandidaat hier onmiddellijk van in kennis. De kandidaat wordt – als het enigszins mogelijk is – in staat gesteld om het werk af te maken. De kandidaat krijgt een nieuw antwoordblad. Op het oorspronkelijke blad wordt een melding van fraude aangetekend. Dit blad wordt vervolgens ingenomen. De surveillant maakt van het geconstateerde melding op het proces-verbaal en licht de examensecretaris in.

Hulpmiddelen bij de toetsen van het schoolexamen

- i. Bij de toetsen van het schoolexamen mogen bij de meeste vakken dezelfde hulpmiddelen worden gebruikt als bij het centraal examen. De hulpmiddelen worden verder toegelicht in bijlage C.
- ii. De examinerator kan bepalen dat van de regel bedoeld in het vorige lid wordt afgeweken. Hij deelt dit voor aanvang van de toetsperiode schriftelijk mede aan de kandidaten.

II. Organisatie en gang van zaken bij praktische opdrachten*Planning van praktische opdrachten*

- i. De praktische opdrachten van het schoolexamen vinden plaats verspreid over het vierde, vijfde en zesde leerjaar.
- ii. De plaatsen waar de praktische opdrachten van het schoolexamen worden gehouden, worden vastgesteld door de rector, in overleg met de examinerator. Daarvan wordt melding gemaakt aan de kandidaten door de betreffende examinerator.

Organisatie van praktische opdrachten

- i. Het aantal, de weging, de beoordelingscriteria en de inhoud van praktische opdrachten worden gezamenlijk vastgesteld door de examineratoren van de betreffende sectie, en schriftelijk meegedeeld aan de kandidaten.
- ii. De uiterste inleverdata voor de praktische opdrachten van het schoolexamen worden vastgesteld door de rector in overleg met de examensecretaris.
- iii. De kandidaten dienen de praktische opdracht in te leveren bij de receptie in de daarvoor bestemde blauwe container, **uiterlijk 17.00u** op de in het PTA genoemde inleverdatum. Ziekte is geen geldige reden om de praktische opdracht niet op tijd in de container in te leveren.
Als een praktische opdracht op een andere manier moet worden ingeleverd dan stelt de examinerator, na overleg met de examensecretaris, de kandidaten hiervan op de hoogte.
- iv. De kandidaat die zijn praktische opdracht inlevert na de uiterste inleverdatum begaat een onregelmatigheid. De rector kent voor de praktische opdracht het cijfer 1 toe (artikel 5).

Toezicht bij praktische opdrachten

- i. De rector draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij de praktische opdracht wordt uitgeoefend.
- ii. Bij een praktische opdracht kan de examinerator zich laten bijstaan door een technisch onderwijsassistent.

Gang van zaken bij praktische opdrachten

Zie 'gang van zaken bij schriftelijke toetsen'.

III. Organisatie en gang van zaken bij handelingsdelen*Planning van handelingsdelen*

- i. De handelingsdelen van het schoolexamen vinden plaats verspreid over het vijfde en zesde leerjaar.

- ii. De plaatsen waar de handelingsdelen van het schoolexamen worden gehouden, worden vastgesteld door de rector, in overleg met de examinerator. Daarvan wordt melding gemaakt aan de kandidaten door de betreffende examinerator.

Organisatie van handelingsdelen

- i. Het aantal, de studielast, de beoordelingscriteria en de inhoud van handelingsdelen worden gezamenlijk vastgesteld door de examineratoren van de vaksectie, en schriftelijk meegedeeld aan de kandidaten.
- ii. De uiterste inleverdata voor de handelingsdelen van het schoolexamen worden vastgesteld door de rector in overleg met de examensecretaris.
- iii. De kandidaten dienen het handelingsdeel in te leveren bij de receptie in de daarvoor bestemde blauwe container, **uiterlijk 17.00u** op de in het PTA genoemde inleverdatum. Ziekte is geen geldige reden om de praktische opdracht niet op tijd in de container in te leveren.
- iv. De kandidaat die zijn handelingsdeel inlevert na de uiterste inleverdatum krijgt automatisch de beoordeling 'niet naar behoren'.

Toezicht bij handelingsdelen

- i. De rector draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij de handelingsdelen wordt uitgeoefend.
- ii. Bij een praktische opdracht kan de examinerator zich laten bijstaan door een technisch onderwijsassistent.

Beoordeling van handelingsdelen

De beoordeling van een handelingsdeel van het schoolexamen wordt door de examinerator vastgesteld en uitgedrukt in de beoordeling 'naar behoren' of 'niet naar behoren'.

Artikel A.2 Verhinderings schoolexamen

Een kandidaat die te laat komt bij een mondelinge toets of de kijk- en luistertoets wordt niet toegelaten. Bij overtreding van deze bepaling treedt artikel 5 in werking.

Artikel A.3 Profielwerkstuk

Leerlingen ontvangen in klas 5 een draaiboek voor het profielwerkstuk. Dit draaiboek bevat onder andere informatie over de eisen waaraan het profielwerkstuk moet voldoen, een fase-indeling en de wijze waarop het cijfer tot stand komt.

Het draaiboek voor het profielwerkstuk is ook terug te vinden op de site van de school.

Artikel A.6 Vaststelling en mededeling cijfers / beoordeling schoolexamen

Bij geschillen tussen de examinerator en de kandidaat volgt de kandidaat de regels uit het examenreglement op, met die toevoeging dat de kandidaat beroep kan aantekenen bij de examensecretaris. Die beoordeelt het bezwaar binnen de examencommissie. Bij een blijvend geschil kan binnen twee dagen eerst beroep worden aangetekend bij de rector. Zo niet, dan staat de beoordeling vast. Eventueel kan de kandidaat beroep kan indienen bij de commissie van beroep.

Artikel A.7 Onregelmatigheden

Bij onregelmatigheden volgt de kandidaat de regels uit het examenreglement op, met die toevoeging dat de examensecretaris de kandidaat zo snel mogelijk hoort en de maatregel meedeelt, na ruggespraak met de rector. Na schriftelijk kennisgeving heeft de kandidaat twee dagen de tijd om bezwaar te maken bij de rector. Zo niet, dan is de maatregel vastgesteld. Als de kandidaat tegen de beslissing van de rector in beroep wil gaan kan dat bij de commissie van beroep.

Artikel B.1 Inhalen van toetsen uit het schoolexamen

Indien een kandidaat door ziekte of overmacht een toets van het schoolexamen gemist heeft of door ziekte de toets niet heeft kunnen afronden, dan zal de examensecretaris de betreffende leerling informeren over het inhaalmoment van de betreffende toets.

Indien een kandidaat bij het inhalen eveneens verhinderd is, wordt hij in de gelegenheid gesteld de toets in te halen tegelijk met de herkansingen van het schoolexamen voor dat vak. De kandidaat verliest het herkansingsrecht voor dat vak.

Artikel B.2 Herkansen van toetsen uit het schoolexamen

I. Herkansingen van het schoolexamen, praktische opdrachten en handelingsdelen van het schoolexamen.

- i. De kandidaat heeft het recht in leerjaar 4 twee examenonderdelen (toets of praktische opdracht of handelingsdeel) te herkansen; in leerjaar 5 en leerjaar 6 drie examenonderdelen, met dien verstande dat per vak per leerjaar maar één herkansing van een toets of praktische opdracht is toegestaan.
- ii. De herkansingen voor klas 4 en 5 vinden plaats in 1e periode van het opvolgende schooljaar. De herkansingen voor klas 6 vinden plaats na de laatste toetsweek.
- iii. De kandidaat meldt zich schriftelijk aan voor de herkansing. Het aanmeldformulier wordt door de examensecretaris verstrekt. De uiterste inleverdatum wordt door de rector bepaald. Als je je niet voor de uiterste inleverdatum aanmeldt vervalt je recht op een herkansing.
- iv. Plaats en datum van de herkansing van toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen worden vastgesteld door de rector.
- v. Indien de kandidaat om welke redenen dan ook verhinderd is aan een toets, praktische opdracht of handelingsdeel van de herkansing deel te nemen, verliest hij het recht op deze herkansing.
- vi. De uiterste inleverdatum voor de herkansing van de praktische opdracht en handelingsdeel wordt bepaald door de rector. Als een kandidaat niet voldoet aan de uiterste inleverdatum dan vervalt het recht op de herkansing.

II. Herkansing van handelingsdelen van het schoolexamen

- i. Indien een kandidaat een handelingsdeel niet naar behoren heeft gedaan, is hij verplicht het handelingsdeel te herkansen bij de herkansingen over het leerjaar.

- ii. Indien het herkanste handelingsdeel opnieuw de beoordeling 'niet naar behoren' oplevert, is de kandidaat verplicht het handelingsdeel opnieuw te herkansen bij de herkansingen over het daaropvolgende leerjaar.
- iii. Een kandidaat die na afloop van de herkansingen over het zesde leerjaar nog één of meerdere handelingsdelen 'niet naar behoren' heeft, kan niet deelnemen aan het centraal examen.

Artikel B.4 Doubleren

Indien de kandidaat doubleert, dan kunnen, naast afgesloten vakken met alleen een schoolexamen en het profielwerkstuk, ook de behaalde resultaten van praktische opdrachten (mits de opdrachten overeenkomstig zijn) van het voorbije schooljaar gehandhaafd blijven indien het betreffende deel van het schoolexamen met minimaal 6½ of voldoende is beoordeeld en de kandidaat schriftelijk instemt met handhaving van een behaald resultaat.

Indien het resultaat voor het PWS niet gehandhaafd blijft omdat het cijfer lager is dan 6½, dan krijgt de kandidaat van de examinerator een opdracht om het resultaat van het PWS te verbeteren. Een succesvolle uitvoer van de opdracht moet kunnen leiden tot een eindbeoordeling van een 6½ of hoger. Aangezien het PWS aangepast wordt zal de eindpresentatie altijd onderdeel zijn van de verbeteropdracht.

Bijlagen

Om alle wettelijke bepalingen, regels vanuit Libréon en schooleigen regels wat leesbaarder te maken is hierna een tekst opgenomen met algemene informatie en een aantal belangrijke regels over het schoolexamen en centraal examen.

Na de algemene informatie volgt er een overzicht van de eindexamenonderdelen per vak. Tot slot is er een lijst met hulpmiddelen voor het SE en CE opgenomen.

Bijlage A: Algemene informatie

Eindexamen gymnasium

Op het gymnasium kun je eindexamen doen in één van volgende vier profielen: cultuur en maatschappij, economie en maatschappij, natuur en gezondheid en natuur en techniek. Elk profiel bestaat uit vakken van het gemeenschappelijk deel (voor alle profielen hetzelfde), vakken van het profieldeel (per profiel verschillend) en vakken van het vrije deel. Op het gymnasium is de klassieke taal een verplicht vak in het gemeenschappelijke deel. Je mag in meer vakken eindexamen doen dan het minimaal verplichte aantal.

Het eindexamen in een vak bestaat in ieder geval uit een schoolexamen (SE) en voor de meeste vakken wordt het schoolexamen gevolgd door een centraal examen (CE). Het schoolexamen wordt afgenomen onder de verantwoordelijkheid van de school. De school bepaalt, binnen de wetgeving, inhoud, tijdstip, aard, duur, weging, en beoordelingscriteria van de verschillende examenonderdelen. De informatie over het schoolexamen ligt vast in het examenreglement van Libréon en het programma van toetsing en afsluiting dat nu voor je ligt. Het centraal examen wordt afgenomen onder de verantwoordelijkheid van de minister van onderwijs, cultuur en wetenschappen. Als een examenvak geen centraal examen heeft, is het schoolexamencijfer tevens je eindexamencijfer. Als een vak wel een centraal examen heeft, bepalen schoolexamen en centraal examen ieder voor de helft het eindexamencijfer.

Het schoolexamen

Het schoolexamen kan voor ieder examenvak bestaan uit - mondelinge en/of schriftelijke - toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen. Sommige vakken hebben twee van deze onderdelen in hun schoolexamenprogramma, de meeste vakken hebben er echter maar één. Voor het vak LO bestaat het schoolexamen uit handelingsdelen. Bovendien is iedere kandidaat verplicht een profielwerkstuk te maken dat betrekking heeft op minimaal één vak van tenminste 400 uur.

Toetsen

Voor toetsen van het schoolexamen krijg je een cijfer. Je maakt ze in een toetsweek.

Toetsweken schooljaar 2022-2023:

- TW1: ma 10-10 t/m vr 14-10 (klas 4, 5) en ma 10-10 t/m wo 12-10 (klas 6)
- TW2: ma 28-11 t/m vr 2-12
- TW3: vr 20-1 t/m do 26-1
- TW4: do 9-3 t/m wo 15-03
- TW5: ma 17-4 t/m vr 21-4
- TW6: wo 28-6 t/m di 4-7

In het overzicht van het eindexamen per vak (zie bijlage B) staat in welke toetsweek je een toets moet afleggen, wat de weging is, over welke stof de toets gaat, etc. Het examenreglement van Libréon en dit programma van toetsing en afsluiting bevatten alle regels waaraan leerlingen en docenten zich moeten houden bij een SE-toets. De belangrijkste volgen hier:

- Je dient tien minuten voor aanvang van de toets in het examenlokaal aanwezig te zijn.

- Je mag alleen de toegestane hulpmiddelen mee naar je bank nemen (zie bijlage C). Je tas moet buiten het lokaal blijven staan. Je mobiele telefoon, smartwatch, e.d. mogen zelfs de examenzaal niet in.
- Bij mondelinge SE's en kijk-/luistertoetsen word je niet toegelaten als je te laat bent. Bij andere SE's geldt de volgende regeling: als je minder dan een half uur te laat komt, word je nog wel toegelaten tot de toets, maar je moet je werk inleveren op het tijdstip dat de toets eindigt. Als je meer dan een half uur te laat komt, word je niet meer tot de toets toegelaten.
- De rector kan maatregelen nemen als je zonder geldige reden afwezig bent, fraudeert of je niet houdt aan de instructies. Zo kan hij je het cijfer 1 geven en/of je het recht ontzeggen op deelname aan andere toetsen.
- Als je wegens ziekte of een andere vorm van overmacht verhinderd bent aan een of meer toetsen deel te nemen, moeten je ouders of verzorgers zo spoedig mogelijk de rector, via de absentiecontroleur telefonisch op de hoogte brengen. Daarna moeten je ouders of verzorgers een getekende schriftelijke verklaring overleggen aan de rector. Dat moet gebeuren vóór de eerste SE-toets op die dag (dus als je meerdere dagen ziek bent: elke dag opnieuw!).

Praktische opdrachten

Een praktische opdracht (PO) is bijvoorbeeld een opdracht waarbij je een onderzoek doet, een literatuurstudie verricht of iets ontwerpt. Je krijgt voor een praktische opdracht een cijfer. Samen met de cijfers voor de toetsen vormen ze het eindcijfer voor het schoolexamen. Ook bij praktische opdrachten kan de rector maatregelen nemen als je fraudeert of je niet houdt aan de uiterste inleverdatum. Praktische opdrachten moet je altijd inleveren in de **blauwe container bij de receptie, voor 17.00 uur op de uiterste inleverdatum**. Als je ziek bent, of door een andere reden niet in staat bent naar school te komen, is dat geen geldige reden je PO niet op tijd in te leveren. Je kunt hem ook door iemand anders laten inleveren. Het is natuurlijk altijd verstandig niet te wachten tot de uiterste inleverdatum.

Handelingsdelen

Voor het vak LO zijn er geen toetsen of praktische opdrachten, maar handelingsdelen. Je dient voor het handelingsdeel de beoordeling 'naar behoren' te krijgen. Krijg je een 'niet naar behoren' of overschrijd je de deadline genoemd in het PTA, dan kost het je automatisch een herkansing. Handelingsdelen moet je altijd inleveren **in de blauwe container bij de receptie, uiterlijk om 17.00 uur op de uiterste inleverdatum**. Als je ziek bent, of door een andere reden niet in staat bent naar school te komen, is dat geen geldige reden je handelingsdeel niet op tijd in te leveren. Je kunt het ook door iemand anders laten inleveren. Het is natuurlijk altijd verstandig niet te wachten tot de uiterste inleverdatum.

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk is een werkstuk waarmee je je profiel afsluit. Het is je 'meesterproef'. Het profielwerkstuk moet betrekking hebben op minimaal één vak van 400 uur. In de vijfde periode van leerjaar vijf ga je beginnen met de oriëntatiefase, in december van leerjaar 6 moet je het profielwerkstuk presenteren en inleveren. Je krijgt voor je profielwerkstuk een cijfer dat meetelt in het combinatiecijfer. De herkansing van de presentatie van het profielwerkstuk wordt ingeroosterd in de herkansingsweek. Alle informatie over het profielwerkstuk vind je in het 'Draaiboek voor het profielwerkstuk' op de Oelbertsite.

Combinatiecijfer

De vakken maatschappijleer, levensbeschouwing en het profielwerkstuk krijgen ieder afzonderlijk een eindcijfer. Het rekenkundige gemiddelde van deze cijfers (ze wegen allemaal even zwaar) vormt het combinatiecijfer. Dat combinatiecijfer telt mee als één cijfer in de zak- en slaagregeling. Niet alleen dit cijfer wordt vermeld op de cijferlijst, maar ook de cijfers van de drie vakken van het combinatiecijfer. Als één van deze cijfers lager is dan een 4 kun je niet slagen.

Inhalen van het schoolexamen

Als je om een geldige reden een schoolexamen hebt gemist krijg je de mogelijkheid om het schoolexamen in te halen.

- De inhaalschoolexamens zijn op de volgende momenten:
 - TW1 + TW2: do 8-12 en vr 9-12
 - TW3 + TW4: di 21-3 en wo 22-3
 - TW5 + TW6: wo 5-7 en do 6-7
- Als je tijdens het inhaalmoment ook verhinderd bent krijg je een laatste kans om de toets in te halen tijdens de herkansingen. Je verliest dan wel het recht op een herkansing voor dat vak.

Herkansing van het schoolexamen

- Om je een zo groot mogelijke kans te geven te slagen voor je eindexamen, hebben we een herkansingsregeling vastgesteld. Hieronder volgt een samenvatting; de officiële regels staan in het examenreglement.
- Voor toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen geldt dat je aan maximaal twee herkansingen in klas 4 en drie herkansingen in klas 5 en 6 mag deelnemen.
- Je mag per vak maar één toets of praktische opdracht per leerjaar herkansen.
- De herkansingen vinden plaats op de volgende momenten:
 - Herkansingen over klas 6: di 4-4 t/m vr 7-4
 - Herkansingen over klas 4 en 5: 1e periode schooljaar 2023-2024
- Het hoogste cijfer telt.
- Je meldt je aan voor één of meerdere herkansingen via het aanmeldformulier dat je van de examensecretaris ontvangt. De uiterste inleverdatum is:
 - Herkansingen over klas 6: wo 29-3 23.59u
 - Herkansingen over klas 4 en 5: wordt in de jaaragenda bekend gemaakt.
- Als je verhinderd bent tijdens een herkansing, dan verlies je het recht op deze herkansing.
- Voor handelingsdelen geldt dat het een herkansing kost als het handelingsdeel op de uiterste inleverdatum niet is ingeleverd, of als de beoordeling 'niet naar behoren' is.
- Is het handelingsdeel na de herkansing over klas 6 nog niet in orde, dan mag je niet deelnemen aan het centraal examen.
- Als je niet mocht deelnemen aan een schoolexamen omdat niet aan de voorwaarden was voldaan (bijvoorbeeld een literatuurlijst of werkstuk) dan kun je meedoen aan de herkansing. Voorwaarde voor deelname aan de herkansing is dat uiterlijk **woensdag 29 maart voor 17.00u** de betreffende literatuurlijst/het werkstuk (door je docent akkoord bevonden en ondertekend) is ingeleverd in de blauwe container bij de receptie. De deadline voor het inleveren van (herkanste) handelingsdelen LO is **woensdag 19 april 10.30u**.

Onregelmatigheden

Bij onregelmatigheden neemt de examensecretaris zo snel mogelijk contact met je op om jouw verhaal te horen en eventueel de maatregel vast te stellen. Daarna wordt er een brief ter kennisgeving verzonden. Je hebt dan twee dagen de tijd om bezwaar te maken bij de rector. Zo niet, dan is de maatregel vastgesteld. Als je nog tegen de beslissing van de rector in beroep wil gaan kan dat bij de commissie van beroep.

Vaststellen en registreren van schoolexamenresultaten

Nadat je een onderdeel voor het schoolexamen hebt ingeleverd of gemaakt, deelt de docent jou het resultaat mee. Als je denkt dat hij bij de beoordeling een fout heeft gemaakt of als je het niet eens bent met de procedure, dien je binnen twee schooldagen nadat je je cijfer hebt gehoord contact op te nemen met de betreffende docent. De docent kan na de genoemde periode van twee schooldagen geen wijzigingen meer aanbrengen in het schoolexamenresultaat. Je cijfer of beoordeling staat dan vast. Als je het niet eens bent met de beslissing van de docent kun je binnen vijf dagen contact opnemen met de examensecretaris. Tot slot kun je ook nog naar de rector en de commissie van beroep stappen.

Je schoolexamenresultaten zijn in te zien in Magister. Als je denkt dat er fouten in deze lijst staan, dien je binnen tien schooldagen na publicatie contact op te nemen met de secretaris van het examen. De secretaris van het examen kan na de genoemde periode van tien schooldagen geen wijzigingen meer aanbrengen in de registratie van de cijfers. Je cijfer staat definitief geregistreerd.

Na de laatste herkansingsperiode in klas 6 ontvangen leerlingen uit deze jaarlaag een lijst van behaalde schoolexamenresultaten. Je dient de resultaten te controleren en een handtekening te zetten voor akkoord.

Examendossier

Je bent verplicht de door de school verstrekte lijsten van schoolexamenresultaten te bewaren. Samen vormen ze je examendossier.

Extra examenvakken

Als de resultaten van je extra examenvak onder de maat blijven kun je dit vak eventueel laten vallen. Dat kan op elk moment, zelfs nog na het centraal examen en het bepalen van de uitslag.

Het centraal examen

Aan het einde van het zesde leerjaar volgt het centraal examen. Dit is een landelijk examen waarvan de tijdstippen, duur en opgaven centraal worden vastgesteld. Je mag deelnemen aan het centraal examen als je alle schoolexamenonderdelen hebt afgelegd. Voor eventualiteiten waarbij de geheimhouding van de examens geschonden is of afname niet mogelijk is, hebben de examenorganisaties een continuïteitsplan opgesteld. In het meest ingrijpende noodscenario kunnen één of meer centrale examens worden uitgesteld en kan het eerste en tweede tijdvak zich uitstrekken tot het moment van de aanvang van de vroegste

zomervakantie volgens de planning van OCW. Het komt zelden voor dat hiervan gebruik gemaakt werd, maar het is belangrijk dat jullie van deze regeling op de hoogte zijn.

Uitslag

Na het centraal examen stelt de school de uitslag van het examen vast, volgens de onderstaande zak- en slaagregeling.

De kandidaat die eindexamen vwo heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
- b. hij voor een van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, B of C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel andere hier genoemde vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
- c. hij onverminderd onderdeel b:
 1. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 2. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
 3. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
 4. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
- d. hij voor geen van de onderdelen uit het combinatiecijfer lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en
- e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald.

Als je na het bepalen van de uitslag niet aan bovenstaande eisen voldoet bekijken we eerst of je geslaagd bent door je eventuele extra examenvak te laten vallen. Voldoe je dan nog niet aan de eisen, ben je voorlopig afgewezen en mag je voor één vak deelnemen aan de herkansing van het centraal examen. Nadat het cijfer hiervan bekend is, bekijken we opnieuw of je aan de zak- en slaagregeling voldoet. Iedereen die opnieuw niet voldoet aan de zak- en slaagregeling is definitief afgewezen.

Bijlage B: Overzicht van het eindexamen per vak

Overzicht examenvakken

In onderstaand overzicht hebben we alle vakken opgenomen waarin je eindexamen kunt doen. Per vak wordt aangegeven:

- of het vak alleen een schoolexamen heeft of ook een centraal examen
- of een vak met een cijfer of met een 'voldoende' of 'goed' wordt beoordeeld
- in welk leerjaar het vak wordt afgesloten.

Examenvak	SE en CE / alleen SE	Beoordeling	Afgesloten in leerjaar
Aardrijkskunde	SE en CE	cijfer	6
Biologie	SE en CE	cijfer	6
Duits	SE en CE	cijfer	6
Economie	SE en CE	cijfer	6
Engels	SE en CE	cijfer	6
Filosofie	SE en CE	cijfer	6
Frans	SE en CE	cijfer	6
Geschiedenis	SE en CE	cijfer	6
Grieks	SE en CE	cijfer	6
Kunst Beeldend	SE en CE	cijfer	6
Latijn	SE en CE	cijfer	6
Levensbeschouwing	SE	cijfer (in combinatiecijfer)	5
Lichamelijke opvoeding	SE	Voldoende/goed	6
Maatschappijleer	SE	cijfer (in combinatiecijfer)	4
Natuurkunde	SE en CE	cijfer	6
Nederlands	SE en CE	cijfer	6
Profielwerkstuk	SE	cijfer (in combinatiecijfer)	6
Scheikunde	SE en CE	cijfer	6
Wiskunde A	SE en CE	cijfer	6
Wiskunde B	SE en CE	cijfer	6
Wiskunde C	SE en CE	cijfer	6
Wiskunde D	SE	cijfer	6

Jaaroverzicht van het programma van toetsing en afsluiting

Jij moet een goede studieplanning kunnen maken. We vinden het daarom belangrijk dat jouw studielast niet te veel pieken en dalen vertoont. We hebben dus de praktische opdrachten en handelingsdelen van het schoolexamen zo gelijkmatig mogelijk verdeeld over de drie leerjaren. Je kunt in onderstaand overzicht zien welke schoolexamenonderdelen dit jaar op het programma staan. De periodes staan aangegeven met 'PER', toetsweken met 'TW'.

T = Toets voor het schoolexamen

P = Praktische opdracht

H = Handelingsdeel

L = inleveren van een literatuurlijst

SD = schrijfdossier

(..) = studielast op een van de momenten (verschillend per leerling)

Het meeste werk voor praktische opdrachten en handelingsdelen zit in de periode waarin de H of P staat. De inleverdatum valt meestal net ná de toetsweek, in het begin van de volgende periode. Dit doen we om te voorkomen dat je vlak vóór een toetsweek in tijdnood komt.

vak	PER 1	TW 1	PER 2	TW 2	PER 3	TW 3	PER 4	TW 4	PER 5
AK	P	T		T		T		T	
BI				T		P	P	T	
DU				T		KLT, T	L	T	
EC			(P)	T	(P)		(P)	T	
EN		T		T		KLT	L	T	
FA				T		KLT, T	L	T	
FI		T				T		T	
GS		T		T		T			
GR	P			2T				T	
KB					P				3P
LA	P			2T				T	
LO	H		H		H				
NA	P			T				T	
NE	SD		SD	T	L	T			
PWS			P		P		P		
SK			P					T	
WA		T						T	
WB		T						T	
WC		T						T	
WD						T	P		

Aardrijkskunde

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
1	H7: Leefomgeving	E1, E2	Schriftelijk	90 min	15%	Ja
2	H2: Stedelijke gebieden in de VS H4: Wereld	B1	Schriftelijk	90 min	10%	Ja
3	H3: Middellandse Zeegebied H5: Aarde	C1	Schriftelijk	90 min	15%	Ja
4	H1: Landschapszones H6 Zuid- Amerika	D1	Schriftelijk	90 min	15%	Ja

Praktische opdrachten

Inleverdatum	Omschrijving van de opdracht	Domein	Presentatievorm	Individueel/ Groepswork	Weging voor SE	Herkansbaar?
30-09-2022	Waterproblemen in Nederland	A1, E2	Schriftelijk verslag	Individueel	5%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
12-05-2023	BuiteNland: H1 t/m H7 Aarde: H1 Landschapszones + H3 MZG + H5 Aarde Wereld: H2 Stedelijke gebieden VS + H4 Wereld Gebieden: H6 Zuid-Amerika Leefomgeving: H7 Herhaling Leefomgeving	Schriftelijk	180 min

Biologie

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
2	H1 – H18	A 10-11 A 14-16 B 1-7 C 1-2 D 1,2,4 E 1-3	Schriftelijk, open en gesloten vragen	120 min	20%	Ja
4	H1 – H21	A 10-16 B 1-8 C 1-3 D 1-5 E 1-3 F 1-4	Schriftelijk, open en gesloten vragen	120 min	20%	Ja

Praktische opdrachten

Inleverdatum	Omschrijving van de opdracht	Domein	Presentatievorm	Individueel/Groepswork	Weging voor SE	Herkansbaar?
TW3	Praktisch schoolexamen	A5, A8, A9	Schriftelijk verslag	Individueel	10%	Ja
17-02-2023	PO modelleren	A7	Schriftelijk verslag	Individueel	7,5%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
25-05-2023	Osmose, diffusie, membraantransport, enzymen, stofwisseling, ecologie, E-stromen, kringlopen, diversiteit, dynamiek, homeostase, regulatie, zintuigen, spieren, spijsvertering, transport, bloed, huid, afweer, gaswisseling, uitscheiding, erfelijke informatie, genetica, evolutie, populatiegenetica. Extra: alle aantekeningen betreffende genoemde leerstof	Schriftelijk	180 min

Duits

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
2	Gespreksvaardigheid en spreekvaardigheid (presentatie)	C	Mondeling Individueel	15 min	Resp 15% en 10%	Ja
3	Schrijfvaardigheid, stelopdracht met woordenboek	D	Schriftelijk	90 min	25%	Ja
23-01-2023	Kijk/luistertoets	B	Video/Audio	60 min	25%	Ja
4	* Literatuur: • 3 zelfstandig gelezen literaire werken, 3 klassikaal gelezen werken van klas 4, 5 en 6 • drie gedichten • literatuurgeschiedenis	E	Mondeling Individueel	15 min	25%	Ja

* Je mag alléén deelnemen aan het SE literatuur als je de literatuurlijst met 6 boeken en 3 gedichten uiterlijk donderdag 16 februari 2023 hebt ingeleverd bij de receptie in de blauwe container. Is de literatuurlijst niet/niet op tijd ingeleverd óf niet naar behoren, dan treedt artikel 5 van het examenreglement in werking.

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
11-05-2023	Leesvaardigheid, met woordenboek	Schriftelijk	150 min

Economie

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
2	Lesbrieven: Levensloop, Arbeid, Vraag en aanbod, Marktgedrag, Marktresultaat & Overheidsinvloed, Welvaart, Economisch Beleid en Monetaire Zaken	A, B, C, D, E, F, G, H en I	Schriftelijk	120 min	22,5%	Ja
4	Lesbrieven: Levensloop, Arbeid, Vraag en aanbod, Marktgedrag, Marktresultaat & Overheidsinvloed, Economisch Beleid, Monetaire Zaken en Wereldeconomie	A, B, C, D, E, F, G, H en I	Schriftelijk	120 min	22,5%	Ja

Praktische opdrachten

Inleverdatum	Omschrijving van de opdracht	Domein	Presentatievorm	Individueel/Groepswork	Weging voor SE	Herkansbaar?
Voor 01-04-2023	Economisch onderwerp	A, B, C, D, E, F, G, H en/of I	Schriftelijk verslag + uitwerking in de les	Groepswork	10%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
16-05-2023	Domein D (markt), Domein E (ruilen over de tijd), Domein F (samenwerken en onderhandelen), Domein G (risico en informatie), Domein H (welvaart en groei), Domein I (goede tijden, slechte tijden) in combinatie met domein A (vaardigheden)	Schriftelijk	180 min

Engels

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
1	Schrijfpdracht: betoog Gebruik woordenboek toegestaan	D	Schriftelijk	90 min	12,5%	Ja
2	Gespreksvaardigheid en spreekvaardigheid	C	Mondeling (in duo's)	15 min	Resp. 17% en 8%	Ja
25-01-2023	Kijk/luistertoets, zonder woordenboek	B	Schriftelijk	60 min	25%	Ja
4	* Literatuur: Victoriaanse, Moderne en Postmoderne literatuur: readers en één boek per periode (in totaal drie boeken), kenmerkende aspecten en passages (culturele context)	E	Mondeling (individueel)	15 min	12,5%	Ja

* Voorwaarde voor deelname aan dit SE is dat uiterlijk woensdag 1 maart 2023 de literatuurlijst met 3 boeken uit de door de docent verstrekte lijst is ingeleverd in de blauwe container bij de receptie. Is de lijst niet/niet op tijd ingeleverd óf niet naar behoren, dan treedt artikel 5 van het examenreglement in werking.

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
22-05-2023	Leesvaardigheid, met woordenboek	Schriftelijk	150 min

Frans

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
2	Schrijfvaardigheid, met woordenboek	D	Schriftelijk	90 min	25%	Ja
3	Gespreksvaardigheid en spreekvaardigheid	C	Mondeling (in duo's)	20 min	Resp. 15% en 10%	Ja
24-01-2023	Kijk/luistertoets, zonder woordenboek	B	Schriftelijk	60 min	25%	Ja
4	* Literatuur: Behandelde literatuurgeschiedenis en 5 boeken	E	Mondeling (individueel)	15 min	15%	Ja

* Voorwaarde voor deelname aan dit SE is dat uiterlijk donderdag 16 februari 2023 de literatuurlijst met 5 boeken is ingeleverd in de blauwe container bij de receptie. Is de lijst niet/niet op tijd ingeleverd óf niet naar behoren, dan treedt artikel 5 van het examenreglement in werking

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
26-05-2023	Leesvaardigheid, met woordenboek	Schriftelijk	150 min

Filosofie

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
1	Wetenschapsfilosofie en Kenleer	D, E	Schriftelijk	90 min	20%	Ja
3	Ethiek “Het goede leven en vrije markt” deel 1	C	Schriftelijk	90 min	20%	Ja
4	Ethiek “Het goede leven en vrije markt” deel 2	E	Schriftelijk	90 min	20%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
22-05-2023	“Het goede leven en de vrije markt” is het eindexamencahier voor het centraal examen filosofie voor 2023.	Schriftelijk	180 min

Geschiedenis

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
1	Burgerschap en Verlichting in de Lage landen en daarbuiten (1050-1900)	A, B, C	Schriftelijk	60 min	10%	Ja
2	China en Duitsland, 1842-2001	A, B, C	Schriftelijk	60 min	10%	Ja
3	De Veranderende Wereld: Historisch Overzicht van de Kenmerkende Aspecten	A, B, C	Schriftelijk	90 min	20%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
15-05-2023	Historisch overzicht van de 10 tijdvakken en 49 kenmerkende aspecten (Compendium) + de vier Historische Contexten: • Steden en Burgers in de Lage Landen 1050-1700 • Verlichting 1650-1900 • China 1842-2001 • Duitsland 1918-1991	Schriftelijk	180 min

Griekse taal en cultuur

Toetsen

Bij alle toetsen is het gebruik van een woordenboek G-N en CE grammatica-supplement/compendium toegestaan.

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
2	* Proefvertaling	A1, E	Vertaaloopdracht	60 min	15%	Ja
2	* Tekstrepitatie over het tot dan gelezen lectuurpensum van de CE-stof, alsmede de bijbehorende secundaire literatuur	A1, A2, B, C, E	Schriftelijk	60 min	10%	Ja
4	Tekstrepitatie over het tot dan gelezen lectuurpensum van de CE-stof, alsmede de bijbehorende secundaire literatuur	A1, A2, B, C	Schriftelijk	90 min	10%	Ja

* Beide toetsen in toetsweek 2 worden gecombineerd tot één toets van 120 minuten.

Praktische opdrachten

Inleverdatum	Omschrijving van de opdracht	Domein	Presentatievorm	Individueel/Groepswerk	Weging voor SE	Herkansbaar?
Datum volgt	Afronding PO klassieke reis	A2, B, C, E	Presentatie ter plekke	Individueel	5%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
16-05-2023	Lectuurpensum van ongeveer 25 pagina's OCT authentieke teksten, i.c. uit het literaire genre historiografie, met name Herodotus, en de CE-leerstof die hierop betrekking heeft. Deze CE-leerstof omvat teksten in vertaling, alsmede secundaire literatuur, waarin onder meer de relevante termen en begrippen worden uitgelegd. De omvang van de CE-leerstof bedraagt ongeveer 70 pagina's en wordt in een syllabus op beknopte wijze omschreven.	Vertaaloopdracht en open vragen	180 min

Kunst Beeldend

Praktische opdrachten

Inleverdatum	Omschrijving van de opdracht	Domein	Presentatievorm	Individueel/ Groepswork	Weging voor SE	Herkansbaar?
09-12-2022	Modernistisch	A, B, C	Werkstuk	Groepswork	15%	Ja
20-03-2023	Massacultureel	A, B	Werkstuk	Individueel	10%	Ja
28-03-2023	Meesterproef	A, B, C	Werkstuk	Individueel	20%	Ja
31-03-2023	Dummy	A, B	Verslag	Individueel	15%	Ja

De praktische opdrachten moeten worden ingeleverd op of vóór de uiterste inleverdatum bij de docent persoonlijk in het lokaal van die docent. Is de docent afwezig, kun je bij de receptie vragen bij wie van de andere kunst-docenten de PO kan worden ingeleverd.

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
12-05-2023	- Hofcultuur in de 16e en 17^e eeuw - Burgerlijke cultuur in de 17e eeuw - Cultuur van het moderne in de eerste helft van de twintigste eeuw - Massacultuur vanaf 1950	Computereexamen	180 min

Latijnse taal en cultuur

Toetsen

Bij alle toetsen is het gebruik van een woordenboek L-N en CE grammatica-supplement/compendium toegestaan.

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
2	* Proefvertaling	A1, E	Vertaalopdracht	60 min	15%	Ja
2	* Tekstrepitatie over het tot dan gelezen leatuurpensum van de CE-stof, alsmede de bijbehorende secundaire literatuur	A1, A2, B, C, E	Schriftelijk	60 min	10%	Ja
4	Tekstrepitatie over het tot dan gelezen leatuurpensum van de CE-stof, alsmede de bijbehorende secundaire literatuur	A1, A2, B, C	Schriftelijk	90 min	10%	Ja

* Beide toetsen in toetsweek 2 worden gecombineerd tot één toets van 120 minuten, analoog aan het eindexamen.

Praktische opdrachten

Inleverdatum	Omschrijving van de opdracht	Domein	Presentatievorm	Individueel/Groepswerk	Weging voor SE	Herkansbaar?
Datum volgt	Afronding PO klassieke reis	A2, B, C, E	Presentatie ter plekke	Individueel	5%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
24-05-2023	Lectuurpensum van ongeveer 25 pagina's OCT authentieke teksten, i.c. uit het literaire genre Epiek, met name Ovidius en de CE-leerstof die hierop betrekking heeft. Deze CE-leerstof omvat teksten in vertaling, alsmede secundaire literatuur, waarin onder meer de relevante termen en begrippen worden uitgelegd. De omvang van de CE-leerstof bedraagt ongeveer 70 pagina's en wordt in een syllabus op beknopte wijze omschreven.	Vertaalopdracht en open vragen	180 min

Lichamelijke opvoeding

Handelingsdelen

	Omschrijving van de opdracht	Domein	Voldoende deelname in ieder blok	Individueel/ Groepswerk	Weging voor SE	Herkansbaar?
H1	Volgen van 3 klokuren instructie van een sport in blok 1	E	88% aanwezigheids- plicht (= 8 van de 9 klokuren)	Individueel	Naar behoren	Ja
H2	Volgen van 3 klokuren instructie van een sport in blok 2	E		Individueel	Naar behoren	Ja
H3	Volgen van 3 klokuren instructie van een sport in blok 3	E		Individueel	Naar behoren	Ja
Kolom 4	Eindbeoordeling LO op de cijferlijst					

Om aan een voldoende beoordeling te komen moet je minstens 88% van de lessen aanwezig zijn. Dit komt erop neer, dat je slechts één keer (mét goede reden!) kunt missen. Ben je meer lessen afwezig, al dan niet met reden of met toestemming, dan krijg je één of meer aanvullende opdrachten.

De aanvullende of vervangende opdrachten moeten uiterlijk vrijdag 10 februari 2023 worden ingeleverd, en “naar behoren” zijn.

De beoordeling van het vak LO

Dit gebeurt aan de hand van dezelfde beoordelingscriteria als die van de handelingsdelen. Om te kunnen bepalen of je een ‘voldoende’ of ‘goed’ krijgt aan het einde van klas 6, geven we je een cijfer voor elk handelingsdeel (het werkhoudingcijfer). Het gemiddelde van die (werkhouding)cijfers bepaalt de beoordeling van het vak LO: gemiddeld 7,5 of meer is “goed”. Minder is “voldoende”.

Natuurkunde

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
2	Systematische Natuurkunde 9 ^e druk Deel 5: H 10 Deel 6: H 11-12	A12, A13, A15, B1, B2, C2, E2	Schriftelijk	90 min	15%	Ja
4	Systematische Natuurkunde 9 ^e druk Deel 4: H 5 Deel 6: H13 Relativiteitstheorie	A12, A13, A15, D1, F1, F2	Schriftelijk	90 min	15%	Ja

Praktische opdrachten

Inleverdatum	Omschrijving van de opdracht	Domein	Presentatievorm	Individueel/Groepswerk	Weging voor SE	Herkansbaar?
Periode 1	Practicum	A 1 t/m A5, A7 t/m A15, I1, I2	Verslag	Groep 2	15%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
15-05-2023	Systematische Natuurkunde 9 ^e druk Deel 4: H 1-2-3-5-7 Deel 5: H 8-9-10 Deel 6 H 11-12-13	Schriftelijk	180 min

Nederlands

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
2	* Gedocumenteerde schrijfpdracht	A, C, D, F	Schriftelijk	180 min	30%	Ja
Voor 20-02-2023	** Betoog met discussie na	A, B, D, F	Mondeling	Ong. 20 min p.p.	30%	Ja
3	*** De behandelde cultuur- en literatuurgeschiedenis 12 gelezen literaire werken. Eén dichtbundel Balansverslag klas 6	E	Mondeling	15 min	15%	Ja

*Als voorbereiding op de schrijfpdracht stel je een schrijfdossier samen. Dit schrijfdossier wordt beoordeeld en telt mee voor 15% van het cijfer voor de schrijfpdracht (proces). Je moet het dossier inleveren in de blauwe container bij de receptie uiterlijk 04-11-2022.

** Bij verhindering deelname gelden de gewone examenregels.

*** Je mag alléén deelnemen aan het SE literatuur als je de door je docent akkoord bevonden en ondertekende literatuurlijst met minimaal twaalf literaire boeken, één zelfgemaakte bloemlezing poëzie en een balansverslag klas 6 uiterlijk 09-12-2022 hebt ingeleverd bij de receptie in de blauwe container. Is de literatuurlijst niet/niet op tijd ingeleverd óf niet naar behoren, dan treedt artikel 5 van het examenreglement in werking.

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
17-05-2023	Uit domein A leesvaardigheid: het analyseren, interpreteren en beoordelen van een aantal teksten en het maken van een samenvatting Uit domein D argumentatieve vaardigheden: het analyseren en beoordelen van een betoog.	Schriftelijk	180 min

Profielwerkstuk

Inlever datum	Omschrijving van de opdracht	Presentatie-vorm	Individueel/ Groepswerk	Weging voor PWS
20-09-2022	• Alle verzamelde gegevens en/of informatie • De bewerking van de verzamelde gegevens en/of informatie (delen van de kladschrijving) • Conclusies: je geeft antwoord op de probleemstelling/onderzoeksvraag. Als je een hypothese geformuleerd hebt, dan geef je aan of de hypothese al dan niet verworpen is. Daarbij geef je natuurlijk argumenten, waarom je tot die conclusie gekomen bent. (fase 4 van het profielwerkstuk, zie draaiboek)	Schriftelijk verslag	Individueel of groep 2	Voldoende /goed
01-11-2022	Een eigen becommentariëring van de onderzoeksresultaten. Je eigen mening in de conclusie verwerken. Vervolg vragen (fase 5 van het profielwerkstuk, zie draaiboek).	Schriftelijke notitie	Individueel of groep 2	Voldoende /goed
20-12-2022	Het onderzoek presenteren (fase 6 van het profielwerkstuk, zie draaiboek) en definitieve werkstuk inleveren. Beoordeling volgens draaiboek.	Mondelinge presentatie en inleveren werkstuk	Individueel of groep 2	100%

Scheikunde

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
4	Chemie 6 VWO, alle stof	A, B1, 4, C1,3,4,7,8,9, D4, E2,3,4,5, F1,3,4,5 G1,2,3,4,5	Schriftelijk	120 min	40%	Ja

Praktische opdrachten

Inleverdatum	Omschrijving van de opdracht	Domein	Presentatievorm	Individueel/Groepswerk	Weging voor SE	Herkansbaar?
P1	Vaardigheden. Specifiek: onderzoeken of ontwerpen of Modelvorming Veiligheid	A5 of A6 of A7, D2	Schriftelijk verslag	Individueel	25%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
23-05-2023	Alle stof: Chemie, 6 VWO	Schriftelijk	180 min

Wiskunde A

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
1	Hoofdstuk 6 + 12	A, B, C, D	Schriftelijk	90 min	20%	Ja
4	Hoofdstuk 1-14 m.u.v. 7, 9, 11 + K	A, B, C, D	Schriftelijk	90 min	30%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
11-05-2023	Getal en Ruimte VWO A/C 1+2 VWO A 3+4 Niet: keuzeonderwerp	Schriftelijk	180 min

Wiskunde B

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
1	Keuzeonderwerp	A, B, C, D, F	Schriftelijk	90 min	20%	Ja
4	Hoofdstuk 1 t/m 15	A, B, C, D, E	Schriftelijk	90 min	30%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
11-05-2023	Getal en Ruimte VWO B 1 t/m 4 Niet: keuzeonderwerp	Schriftelijk	180 min

Wiskunde C

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
1	Hoofdstuk 6 + 13	A, B, C, D	Schriftelijk	90 min	20%	Ja
4	Hoofdstuk 1-14 m.u.v. 7, 9, 11 + K	A, B, C, D, F, G	Schriftelijk	90 min	30%	Ja

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
11-05-2023	Getal en Ruimte VWO A/C 1+2 VWO C 3+4	Schriftelijk	180 min

Wiskunde D

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
3	Hoofdstuk 10 t/m 16	A, B, E, F, G	Schriftelijk	120 min	30%	Ja

Praktische opdrachten

Inleverdatum	Omschrijving van de opdracht	Domein	Presentatievorm	Individueel/Groepswerk	Weging voor SE	Herkansbaar?
Periode 4	Klassieke meetkunde	A, D, G	Werkstuk en presentatie	3 a 4	20%	Ja

Duits (vervroegd examen 2023 klas 5)

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
2	Gespreksvaardigheid en spreekvaardigheid (presentatie)	C	Mondeling Individueel	15 min	Resp 15% en 10%	Ja
3	Schrijfvaardigheid, stelopdracht met woordenboek	D	Schriftelijk	90 min	25%	Ja
23-01-2023	Kijk/luistertoets	B	Video/Audio	60 min	25%	Ja
4	* Literatuur: • 3 zelfstandig gelezen literaire werken, 3 klassikaal gelezen werken van klas 4, 5 en 6 • drie gedichten • literatuurgeschiedenis	E	Mondeling Individueel	15 min	25%	Ja

* Je mag alléén deelnemen aan het SE literatuur als je de literatuurlijst met 6 boeken en 3 gedichten uiterlijk donderdag 16 februari 2023 hebt ingeleverd bij de receptie in de blauwe container. Is de literatuurlijst niet/niet op tijd ingeleverd óf niet naar behoren, dan treedt artikel 5 van het examenreglement in werking.

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
11-05-2023	Leesvaardigheid, met woordenboek	Schriftelijk	150 min

Engels (vervroegd examen 2023 Doubleurs klas 5)

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
1	Schrijfopdracht: betoog Gebruik woordenboek toegestaan	D	Schriftelijk	90 min	12,5%	Ja
	<i>Al afgerond in klas 5: Schrijfopdracht: een formele en informele brief of e-mail. Gebruik woordenboek toegestaan</i>	<i>D</i>	<i>Schriftelijk</i>	<i>90 min</i>	<i>12,5%</i>	<i>Ja</i>
2	Gespreksvaardigheid en spreekvaardigheid	C	Mondeling (in duo's)	15 min	Resp. 17% en 8%	Ja
	<i>Al afgerond in klas 5: Literatuurgeschiedenis (Oud Engels, Middeleeuwen, Renaissance, Neoklassiek en Romantiek)</i>	<i>E</i>	<i>Schriftelijk</i>	<i>90 min</i>	<i>12,5 %</i>	<i>Ja</i>
25-01-2023	Kijk/luistertoets, zonder woordenboek	B	Schriftelijk	60 min	25%	Ja
4	<i>* Literatuur: Victoriaanse, Moderne en Postmoderne literatuur: één boek per periode (in totaal drie boeken), kenmerkende aspecten en passages (culturele context)</i>	<i>E</i>	Mondeling (individueel)	15 min	12,5%	Ja

* Voorwaarde voor deelname aan dit SE is dat uiterlijk woensdag 1 maart 2023 de literatuurlijst met 3 boeken uit de door de docent verstrekte lijst is ingeleverd in de blauwe container bij de receptie. Is de lijst niet/niet op tijd ingeleverd óf niet naar behoren, dan treedt artikel 5 van het examenreglement in werking.

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
22-05-2023	Leesvaardigheid, met woordenboek	Schriftelijk	150 min

Engels (vervroegd examen 2023 Regulier klas 5)

Toetsen

TW	Stofomschrijving	Domein	Soort toets	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansbaar?
1	Schrijfpdracht: betoog Gebruik woordenboek toegestaan	D	Schriftelijk	90 min	25%	Ja
2	Gespreksvaardigheid en spreekvaardigheid	C	Mondeling (in duo's)	15 min	Resp. 17% en 8%	Ja
25-01-2023	Kijk/luistertoets, zonder woordenboek	B	Schriftelijk	60 min	25%	Ja
4	* Literatuur klas 6: Victoriaanse, Moderne en Postmoderne literatuur: één boek per periode (in totaal drie boeken), kenmerkende aspecten en passages (culturele context) + Literatuur klas 5: Literatuurgeschiedenis (Oud Engels, Middeleeuwen, Renaissance, Neoklassiek en Romantiek)	E	Mondeling (individueel)	30 min	25%	Ja

* Voorwaarde voor deelname aan dit SE is dat uiterlijk woensdag 1 maart 2023 de literatuurlijst met 3 boeken uit de door de docent verstrekte lijst is ingeleverd in de blauwe container bij de receptie. Is de lijst niet/niet op tijd ingeleverd óf niet naar behoren, dan treedt artikel 5 van het examenreglement in werking.

Centraal Examen

Datum	Stofomschrijving	Soort toets	Tijdsduur
22-05-2023	Leesvaardigheid, met woordenboek	Schriftelijk	150 min

Bijlage C: Toegestane hulpmiddelen

De hulpmiddelen die bij het centraal examen zijn toegestaan, worden vastgesteld door het College voor Examens (CvTE). Deze informatie is geldig tot 31 december 2023. Nieuwe informatie wordt tijdig met de leerlingen gedeeld.

In onderstaande tabel staan de hulpmiddelen voor het centraal examen en het schoolexamen weergegeven. Voor uitgebreidere/aanvullende uitleg, zie [hulpmiddelen havo en vwo 2023](#).

vak	hulpmiddel bij CE	hulpmiddel bij SE
alle vakken	Basispakket, bestaande uit: • Schrijfmateriaal, inclusief millimeterpapier • Tekenpotlood • Blauw en rood kleurenpotlood • Liniaal met millimeterverdeling • Passer • Vlakgum • Geometrische driehoek • Rekenmachine * • Eendelig verklarend woordenboek Nederlands <i>of</i> woordenboek Nederlands-thuis taal en/of thuis taal-Nederlands	Idem, behalve bij LB en MA: daar mag geen eendelig verklarend woordenboek Nederlands <i>of</i> woordenboek Nederlands-thuis taal en/of thuis taal-Nederlands gebruikt worden. 'Taalkaartje' (in overleg met de docent)
Engels	Woordenboek naar en van de doel taal; (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels	Idem
Frans, Duits	Woordenboek naar en van de doel taal	Idem
Latijn, Grieks	Latijns resp. Grieks woordenboek, inclusief grammaticaoverzicht	Idem
Wiskunde A, B, C	• Grafische rekenmachine • Roosterpapier in cm²	Idem
Biologie, Natuurkunde en Scheikunde	Binas 6 ^e editie	Idem
Aardrijkskunde	Een atlas is sinds 2021 niet toegestaan bij het CE.	Atlas (54 ^e /55 ^e druk)
Kunst Beeldend	Computer	

* Rekenmachine

Algemeen

Bij de vakken waar een grafische rekenmachine is toegestaan, is ALLEEN een grafische rekenmachine toegestaan. Het is een kandidaat bij die vakken niet toegestaan de beschikking te hebben over een gewone rekenmachine.

Rekenmachine met basisbewerkingen

Bij de vakken zonder grafische rekenmachine mag een eenvoudige rekenmachine gebruikt worden waarop basisbewerkingen kunnen worden uitgevoerd. Belangrijk uitgangspunt is dat hulpmiddelen die vaardigheden overbodig maken waarover de leerling volgens de syllabus moet beschikken, niet zijn toegestaan. Machines die daarom in ieder geval niet zijn toegestaan: Casio fx-991EX en TI-30XPro.

Verder geldt het volgende:

- Een rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de rekenmachine van een andere kandidaat.
- Een rekenmachine mag geen geluid maken.
- Een rekenmachine mag niet beschikken over de mogelijkheid grafieken weer te geven.
- Een rekenmachine mag niet beschikken over zend- en/of ontvangstmogelijkheden.
- Een rekenmachine mag niet alfanumeriek (met letters op het scherm) zijn; bedoeld is dat er geen teksten kunnen worden ingevoerd of uitgelezen, zoals bijvoorbeeld met de mobiele telefoon wel kan. De letters 'sin' als afkorting van sinus worden in dit verband dus niet als alfanumeriek beschouwd.
- Een meerregelige machine is niet verboden als hij aan de overige criteria voldoet.

Grafische rekenmachine

Alleen wanneer (op basis van de syllabus van een vak) de grafische rekenmachine noodzakelijk blijkt, wordt de grafische rekenmachine bij het centraal examen toegestaan. De grafische rekenmachine is alleen toegestaan bij de centrale examens wiskunde A, B en C.

Types toegestane grafische rekenmachines

De machines die in 2023 in elk geval zijn toegestaan:

MERK	TYPE
Casio:	• fx-9860GII(SD); • fx-CG50.
Hewlett Packard:	• HP Prime
Texas Instruments:	• TI-84 Plus CE-T; • TI-Nspire CX (alleen de versie zonder CAS); • TI-Nspire CX II-T (zowel versie met als zonder CAS).
NumWorks:	• de grafische rekenmachine van NumWorks

Examenstand en overige voorwaarden

Een grafische rekenmachine is op het centraal examen alleen toegestaan als het geheugen van de grafische rekenmachine is geblokkeerd door een examenstand. Dat houdt onder meer in dat applicaties, programma's en (tekst)bestanden niet benaderbaar of bruikbaar zijn en dat een eventuele CAS-functionaliteit niet beschikbaar is. Het moet direct zichtbaar zijn of een machine in examenstand staat. Dit moet op ieder moment tijdens het examen te controleren zijn zonder de kandidaat te storen.

Verder geldt het volgende:

- Een grafische rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de grafische rekenmachine van een andere kandidaat.
- Het is niet toegestaan dat de kandidaat tegelijkertijd de beschikking heeft over twee (grafische) rekenmachines.
- In machines met een SD-slot mag tijdens het CE geen SD-kaart zitten.

Librēon

Van Riebeecklaan 2, 4818 EB Breda
Telefoon: +31 76 5141405
www.libreon.nl